Кудаєва Лєна
steklosoyuz8@gmail.com

Один день
драма

ДІЮЧІ ОСОБИ:

Ніна Григорівна – 77 років, пенсіонерка
Максим – 45 років, її син

Орендована однокімнатна квартира у невеличкому містечку Донецької області. 2022 рік

Вриваюся в ранок у мокрих штанах. Десь шоста ранку, а я знов не добігла до туалету. Після зміни штанів за планом прийом антидепресантів. Їсти не можна ще годину, а мене аж трусить – цукор підвищився. Наливаю теплої води, руки тремтять, і чайник стукає по горнятку, але стукоту я не чую. Тиша така, що, здається, від тиску зараз луснуть перетинки. Грію та одягаю слуховий апарат.

Треба помитися, почистити зуби. Але я не можу змусити себе і знов лягаю у ліжко. Відчуваю, як вібрує постіль від рухів ліфту. Розпочинаю ранкові процедури, ні, скоріше – це ритуали. Капаю ніс, щоб дихати, очі, щоб не втратити зір остаточно. Вимірюю кров'яний тиск. Чорний тонометр, схожий на величезний електронний годинник, вібрує на лівому зап'ясті. Тиск підвищений. Бубоню коротку ранкову молитву. Далі аутотренінг. Повторюю все, чому навчила психотерапевтка: «Я маю сили жити далі, моє тіло сповнене енергією, я потрібна цьому світові, я маю піднятися з ліжка, поїсти і помитися». І так десять разів поспіль. Але я все одно продовжую лежати. Аутотренінг давно не діє. Навіть не знаю, навіщо я його кожен день повторюю. Це просто звичка, автоматизм.

Мій кожний ранок починається однаково: я швидко човгаю до туалету, знімаю мокрі штани і кидаю їх до прання, ретельно мию руки. По дорозі до ліжка надягаю окуляри і уважно роздивляюся себе у великому дзеркалі у повний зріст. Вузькі підсліпуваті очі, опущені куточки рота, глибокі зморшки від крил носа до кутків губ, сиве пряме волосся до плечей, висячі груди і величезний круглий живіт, обтягнені старою вилинялою нічною сорочкою, з-під якої стирчать худі сині від варикозного розширення судин ноги в пошарпаних капцях. Відчуваю відразу. Відвертаюся. Дивлюся на єдине фото, яке привіз син із Донецьку. На ньому мені тридцять років. Чорно-білий портрет: довге хвилясте волосся, великі сяючі очі, високі скули, білі тонкі руки. Невже і справді я була такою?

З ранку потрібно вирішити, навіщо я сьогодні живу. Треба винайти сенс, щоб піднятися з ліжка. Це має бути щось вагоме. Сьогодні мені конче необхідно витерти двотижневий пил, що рясно лежить на старих меблях. Непогана спроба. Але я знову лягаю в ліжко. Повільно роздивляюся постільну білизну, яку теж син привіз із дому, з Донецька. Вона вже замітно брудна – сірого відтінку з плямами. Приходять спогади. Життя до 2014. Донецьк. Походи до «Амстору». Прогулянки з подругою територією «Донбас-арени». Запах свіжоскошеної трави. Величезні фото футболістів у смугастій чорно-помаранчевій формі. Білі грудки тополиного пуху понад бордюрами. Писк тролейбусу «двійки», що проноситься центральною вулицею Артема. Запах ванілі та свіжої випічки на Поліграфічній. Відполірована бруківка на проспекті Ілліча. Запах річки Кальміус - болота і водоростей. Шум і штовханина привокзального ринку. Барахолка перед залізничним інститутом, наповнена мельхіором, радянськими значками, сіді-дисками і «бабусиними» платками. Навертаються сльози. Мені шкода себе. Поступово засинаю.

Прокидаюся з відчуттям голоду, яке неприємне тягне у шлунку. На годиннику перша дня. Треба поїсти. Спускаю праву ногу і вище піднімаюся на подушках. Неквапом встаю. У голові паморочиться. Вмикаю телевізор. Новинний канал. Хвилин п'ять читаю рухливий

рядок. Вимикаю. По дорозі на кухню підхожу до клітки з щурами, яких подарував онук, щоб мені було веселіше жити. Лагідно розмовляю з тваринками: «Мої хлопчики, маленькі. Зайчики мої. Ви теж зголодніли». Голос крізь слуховий апарат звучить дивно, наче під водою. Щурики кидаються до дверей клітки, товчуться, нюхають повітря. Видаю їм по таблетці собачого корму, який тварини з жадібністю хапають. Вони смикають головами, розбігаються в різні боки клітки. Чую, як голосно гризуть.

Іду на кухню. Дістаю два яйця. Вмикаю інерційну піч. Вона клацає, гуде і пахне паленою пластмасою. Ставлю сковорідку, що миттю нагрівається. Роблю глазуню, просмажену з двох боків, без «шмарклів». Вмикаю чайник.

Їм і дивлюся у вікно. На вулиці туман і сірість. Схожі на комах з висоти п'ятого поверху люди йдуть, пригинаючись від сильного вітру. Відвертаюся у напівтемряву квартири, що нагадує акваріум. Пахне вологістю, сечею, брудною білизною та яєчнею. У кутах лежать сірі клуби пилу. Гучно гавкає сусідський собака. Різко свистить вхідний дзвінок. Ненавиджу цей звук. Сіпаюся і йду відкривати двері. Прийшов син. Приніс ліки та продукти, які я замовляла.

Максим Привіт, мам!

Син усміхається, обіймає і цілує мене в щоку. Він нахиляється та ставить сумки на підлогу. Із задньої кишені стирчить великий плоский телефон.

Ніна Григорівна Привіт, Максюша. Чого сам не відкрив? Знов ключі забув? Знаєш, як мене дратує цей дзвінок.

Максим Ага, вибач. (роззувається, бере сумки, проходить на кухню) Як ти?

Ніна Григорівна Погано. Суглоби болять, голова розколюється. Ледве встала. Тиск високий. Ти б переклав телефон у більш надійне місце. А то загубиш чи хтось витягне. І взагалі, чого в тебе куртка така коротка. Холодища, а поперек голий. Застудиш.

Максим Мам, все нормально. Давай продукти розберемо. Тримай, це тобі Ангеліна передала.

Максим подає мою улюблену горіхову пасту, яку, скоріш за все, купив мені сам. Беру гостинець, не подаючи виду, що здогадуюсь про синову хитрість. Нехай.

Ніна Григорівна Дякую. Проходь. Їсти хочеш чи просто чаю поп'ємо?

Максим Давай просто чаю.

Син розбирає торби. Складає продукти до холодильника. Викладає на стіл ліки. Миє руки. Ставить чашки. Наливає чай.

Ніна Григорівна Як Микитка? Він ходить до школи чи онлайн вчиться?

Максим Малий нормально. Ходить до школи. У другу зміну. (син сідає навпроти мене, опускає очі, прокашлюється) Мам, хотів попросити тебе... Приїзди до нас, днів на сім-десять. Поспілкуєшся з онуком. Погуляємо разом. Ми з Ангеліною поговорили і вирішили…

Ніна Григорівна О-о-о-о, зрозуміло. Вони поговорили і все вже за мене вирішили! (карбую кожне слово, зриваюся на істеричний крик) Мати для тебе – пусте місце! Ти знаєш, яка у мене хвороба! Знаєш, що мені засмучуватися не можна! А ви нерви треплете постійно. Мені вже і доксепін не допомагає. Скоріше б здохнути! Господи, прибери мене вже швидше.

Максим застигає, втягує голову у плечі, дивиться на стіну. Гостро відчуваю сором. Хочу зупинитись і сказати, як люблю його. Але не можу. Починаю схлипувати. Дістаю брудний носовик, голосно сякаюся. З-під лоба дивлюсь на реакцію сина. Він сидить і чекає на кінець вистави. Підкочують злість і ненависть до себе. Лякаюся. Кажу собі, що то не я, а хвороба. Пауза триває хвилин п'ять. Чутно лише, як ми по черзі сьорбаємо чай.

Ніна Григорівна Відвези мене до Донецька. Хоч до першого денеерівського блокпосту або у місті на площі Леніна залиш. Я не можу більше тут. Восьмий рік скитаємось. Я додому хочу.

Максим Мам, ми про це вже говорили. Причому, не раз.

Ніна Григорівна То давай знов поговоримо.

Максим Нащо? Нічого не змінилося.

Ніна Григорівна Так, не змінилося. Вже скільки? Вісім років? Менше трохи, так? Але нічого не змінилося. Мені тут погано. Чуже місто, чужа квартира, чужі люди, все-все чуже.

Максим Мам, ти сама там не виживеш. Пенсія три тисячі рублів. Я приїжджати часто не зможу. Гроші туди передати – теж проблема. Як ти будеш сама до магазину ходити? Ліки купувати? Там нема нормальної медицини, лікарі всі повиїхали. Там теж вже все чуже. Ну чого ти вчепилася у той Донецьк, а?

Ніна Григорівна Там мій дім, могили моїх пращурів. Мамочка і тато поховані. Скільки років ми вже не були на кладовищі? Я вже і не пам'ятаю. Уявляю, що там коїться. Листя, трава. Мабуть, заросло так, що і не впізнаю. А може взагалі могил не знайдемо.

Максим Там небезпечно. (говорить тихо) Я ж тобі фото показував з останньої поїздки. Там хвости ракет стирчать з землі. Треба про живих думати. У тебе онук є. І ми теж.

Мовчимо. Син допиває чай, не дивлячись на мене. Підіймається. Переминається з ноги на ногу.

Максим Мені пора. Ще на роботу треба заскочити.

Він їде до дверей. Взувається. Одягає рюкзак. Обережно дістає гаманець, виймає дві п'ятисотки і кладе на трюмо.

Максим Пока, мамуль. Не хворій (обіймає мене і виходить у тамбур).

Ніна Григорівна Максим, я подумаю, коли зможу приїхати до вас. Головне, не захворіти. Микитку обніми та поцілуй від мене. Ангеліні привіт.

Син різко зупиняється, повертається і слабо усміхається.

Максим Добре, мам. Привіти передам. Я ще заскочу в п'ятницю, поговоримо.

Я йду до ванної за ганчіркою, щоб витерти пил. Добре було б ще помитися. Витираю сирій густий наліт з телевізора. Помічаю на нічній сорочці рвану дірку на лівому плечі. Треба буде зашити.

Починає боліти спина. Сідаю у крісло відпочити. Дивлюся на темний екран. В лівому кутку пропустила невеличкий трикутник пилу. Вмикати телевізор ще зарано. На годиннику четверта вечора. Думаю про майбутню подорож до сина. Мені одночасно хочеться і не хочеться їхати. Доведеться щодня вставати о восьмій ранку, одразу митися, одягатися і снідати. Незручно перед невісткою та онуком. Дисципліна мене лякає.

Я не бачила Микитку з новорічних свят. Вже майже два місяця. Онук подорослішав, відростив довгий чуб, який падає йому на очі. Микита любить мене, але лишатися зі мною не дуже хоче. Він декілька разів був свідком нападів, коли я голосно кричала і шкрябала собі обличчя.

Сьогодні я помітила, як постарішав син. Посивів та погладшав. Боже, як я його люблю. Буває, навіть онука називаю Максюшею. Син став схожий на чоловіка зовні. Добре, що вони зовсім різні за характером. Чомусь згадую, як на півдня лишила сина на чоловіка, щоб з'їздити кудись у справах. Повернувшись, застала Макса під батареєю з розбитими губами і носом. Біла майка забризкана розсипом крапельок крові. П'яний чоловік спав і голосно хропів в іншій кімнаті. Після цього Максим почав заїкатись. У нього і зараз бувають випадки заїкуватості, особливо, коли хвилюється чи злиться. Він ніколи не згадував і не говорив про той день. Я й досі не знаю, що тоді сталося.

Засинаю у кріслі. Іноді можу так проспати всю ніч перед увімкненим телевізором. Мені сниться, що я висаджую на могили батьків темно-зелені кущі квасолі. На них величезні жовті стручки та червоні квіти, що обсипаються при кожному дотику. Я викопую настільки глибокі ями, що іноді лопата стукає по кришці домовини. Сон мене сильно лякає. Прокидаюся. Відчуваю тривогу і провину.

На годиннику пів на сьому вечора. Вирішую поїсти борщу. Апетиту зовсім нема. Дивлюся у темне вікно. Якийсь чоловік вигулює великого чорного пса під ліхтарем. Мрячить дрібний дощ. Згадую свого першого собаку. Маленький той тер'єр з великими вологими очима і тремтячими лапами. Мені його подарували батьки на вісімнадцятиріччя. Я тоді так здивувалась, що мама погодилася на собаку. Вона терпіти не могла тварин у домі. Мультик. Я його назвала Мультик. Він прожив у нас кілька років перед тим, як втік через дірку у паркані.

Після вечері одягаюся і йду на балкон зняти білизну. Зашиваю дірку в шкарпетці, годую щурів, протираю пил на шафі та книжкових полицях. Помічаю червоно-жовту книгу. Це подарунок сина. Селесте Інг «Усюди жевріють пожежі». Сідаю почитати. Засинаю.

Близько восьмої вечора мене будить різкий звук перфоратора. Тиждень тому той самий сусід знизу міняв труби в туалеті. Довелося пустити до квартири сантехніків, які натоптали у передпокої та санвузлах. Після цього двері я їм не відчиняла.

Вмикаю телевізор. Хоча син підключив цифрове телебачення, я дивлюся лише три канали з двохсот: новини, телешоу та старі фільми з титрами. Звук телевізора я не чую навіть зі слуховим апаратом. Читаю новинні рядки. Головні новини сьогодні – путін визнав ордло, помер Іван Дзюба, статистичні зведення по хворих ковідом, щось про Євробачення 2022. Всі занепокоєні. Мене теж накриває тривога. Нервово клацаю канали, доки не натрапляю на шоу, де товсті люди скидають вагу. Їм роблять резекцію шлунку, призначають дієту та психотерапію. Якщо вони хочуть залишатися у програмі, то мають скидати по 15-20 кілограмів на місяць. Це виходить не у всіх. Я думаю про свою звичку заїдати на ніч стреси хлібом та пряниками і знову засинаю.

Прокидаюся від різкого болю в правій руці, що затекла. По телевізору йде фільм про детективів, які розслідують вбивство. Вони вивчають труп дівчини та будують гіпотези того, що сталося. На годиннику двадцять третя тридцять. Я не встигла витерти пил з підвіконь та великого полірованого столу. Невеликий пульт звично тримаю у лівій руці. Вимикаю телевізор. Вирішую нарешті помитися та почистити зуби. Знімаю слуховий апарат. Набираю таз теплої води. Після миття стає легше. Здається, я змила тони бруду.

На годиннику 00-15. День скінчився. Зриваю листок з календаря, що висить над столом. 24 лютого. Всесвітній день інформаційної архітектури, Міжнародний День барменів, День єднання України, День святого Власа, іменини у Дмитра, Федора, Захара, Всеволода, Гаврила.

Сподіваюся, сьогоднішній день буде краще, ніж попередні майже вісім років. Закриваю очі, шепочу молитву: «Отче Наш, що єси на небесах! Нехай святиться Ім’я Твоє, нехай прийде Царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам сьогодні. І прости нам провини наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим. І не введи нас у спокусу, але визволи нас від лукавого. Бо Твоє є Царство, і сила, і слава Отця і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки вічні. Амінь».